

Önálló székházban, fiatalítás előtt

beszélgetés a MATÁV Magyar Szimfonikus Zenekar helyzetéről és közeljövőjéről dr. Viniczay Ferencnével, a zenekar alapítványának elnökével

– A MATÁV Magyar Szimfonikus Zenekar egy-kor a Postás Szimfonikus Zenekara – évek óta megvált közalkalmazotti jogviszonyától. Megtette azt a lépést, amelyet ezekben a hónapokban lépett meg a Rádiózenekar és ami előtt az Állami Hangversenyzenekar is áll. Hogy ítéli meg: a sikeres működés esetén a költségvetési intézményeknél akár még jobban is megfizethető teljesítmények lehetősége arányban áll-e a közalkalmazotti státusz kiszámíthatóságával és viszonylagos biztonságával – ami szintén nem lebecsülendő dolog napjainkban? Hogyan alakították ki ezt a működési rendet és miért éri meg a MATÁV-nak?

– Örülök, ha Ön is úgy érzi, hogy a zenekar megfelelőnek érzi a helyzetét. hiszen én magam is úgy gondolom, hogy az utóbbi időben nincs is oka a panaszra.

Annak idején, 1990. előtt a Postás Szimfonikus Zenekar a Magyar Posta középfokú szervezeti egységeként működött. 1990-ben vált szét Magyar Posta Vállalatra, Magyar Távközlési Vállalatra, Magyar Műsorszóró Vállalatra és több kisebb kft.-re az addig egységes nagyvállalat. A három új vállalat együtt létrehozott egy alapítványt és hárman közösen kezdtük el alapítványi formában működtetni a zenekart. 47 és fél százalék volt a Postáé és a MATÁV-é és 5 százalék a Műsorszóró Vállalaté. A feladat nem volt kicsi. mert már a nyolcvanas évek vége felé tarthatatlan volt a zenekar elhelyezése és döntés született arról, hogy új próbatermet kell építeni. Eredeti elképzelésünk visszalépés miatt meghiúsult. Másik megoldásként találtunk egy MATÁV telket, az István Központ mellett és ide kezdtünk székházat tervezni a zenekarnak. Egy ilyen székház építése, különösen egy zenekar működtetése mellett nagyon sokba kerül, a Posta Vállalat úgy ítélte meg, hogy ezt nem tudja tovább finanszírozni és kivált az alapítványból. Ezt nagyon sajnáltuk, hiszen a 87 éves múltra visszatekintő zenekart a közéletben még ma is sokan Postás Szimfonikus Zenekarként emlegetik.

– Miért haragszanak akkor a muzikusok, ha valaki Postás Zenekarként emlegeti a Magyar Szimfonikusokat?

– Nem haragszanak, csak esetünkben a MATÁV Szimfonikus Zenekarról van szó, és egyébként is amatőrséget sugall ez az elnevezés. Külföldön egyértelműen, hiszen a vállalati dolgozókból szerveződött zenekarok műkedvelőkből állnak. És tulajdonképpen itthon is ilyenek a hagyományok. Másfelől pedig ez a zenekar valóban nem ugyanaz, mint akár a hat évvel ezelőtti.

1993-ban tehát már amúgy is teljesen levált a zenekar a Magyar Postáról; a Műsorszóró Vállalatnak, a mai Antenna Hungáriának a maga 5%-val igazán nem volt érdemes bent maradnia, így a MATÁV teljes egészében átvette a zenekart. 1994-től teljes egészében a mi részvénytársaságunk alapítványaként működik.

1994-ben elkészült a székház, amit 1995. május 2-án vett birtokba a zenekar: a Páva utcai MATÁV Zeneház. Ez

az elhelyezés kiváltságosnak tekinthető a magyar zenei életben, de külföldi zenekarokkal is felveszi a versenyt. Jók a működési feltételek, a nagy próbaterem és a szőlampróbákra létesített kisebb helyiségek.

Úgy gondolom, hogy a zenészek anyagilag sem állnak rosszul, bár mondogatják, hogy másutt a kollégák többet keresnek. A feltételek adottak, a MATÁV ennyit tud nyújtani, ez nem kevés. Természetesen szabad az út, ha valaki úgy gondolja, hogy másutt esetleg jobban jár. Meg tudtuk adni az évenkénti 19,5%-os bérfeljesztést. Ez kötött szám volt, ennél többet nem tudott adni a MATÁV, ez viszont benne volt a működési költségekben. Ez a mérték valahol az infláció körül mozog. A Zeneház és a zenekar 1996-os működési költsége 200 millió forint volt. Körülbelül a várható infláció mértékében, 20%-kal emeltem tervezzük az 1997-es évet.

– Ebben benne van a hangszerfejlesztés is?

– Igen. Évente elég nagy összeget fordíthatnak ilyen célra, ebben az esztendőben kb. 3.4 millió forintot. Ez egy új piccolót, két új csellót, új ütőhangszereket jelent. Folyamatosan újítjuk fel a hangszereket és vásárolunk is. Amit már nem javíthatunk meg, külső szakértővel felértékeltetjük és felajánljuk megvételre, elsősorban a zenekari tagoknak. Mindez azt is jelenti, hogy nem hagyjuk lepusztulni a hangszereket.

– Utazások alkalmával kötnek biztosítást a hangszerekre?

– Igen és itthon pedig megegyeztünk, hogy a zenekari tagok megfelelő, a hangszer értékét is tartalmazó lakásbiztosítást kötnek.

– Van a zenekarnak saját kottatára?

– Ott, a Zeneházban elég gazdag kottatára van a zenekarnak.

– Ki lehet mondani, hogy a Magyar Szimfonikus Zenekar abban a manapság kivételezett helyzetben van, hogy biztosítva van a helyzete. A zenekar tagjainak egyenként mennyire biztonságos a helyzetük? Mennyire vannak.

vagy nincsenek kitéve annak, hogy szó nélkül ki lehet őket tenni, ha valaki ezt úgy látja jónak?

– A zenekar régen sem dolgozott és ma sem dolgozik közalkalmazotti minőségben, vagyis a vállalatokra, a részvénytársaságokra érvényes Kollektív Szerződések keretében működik. Ezt sokszor vitatták a zenekarban, de ha a MATÁV mint részvénytársaság nem közalkalmazott, számukra is kedvezőbb ez a jogi forma. A munkaszerződések többsége határozatlan időre szól. Ez igazából nem jelent semmit, létrehozni, megszüntetni gyakran még kevesebb kötöttséggel jár, mint a határozott időre szóló munkaszerződéseké. Az ügyvezető igazgató megbízása határozott időre szól, hiszen egy alapítványnál az első számú vezető nem lehet határozatlan időre szóló.

– Ki az az ember, vagy hol van az a szint, ahol az események „lecsapódnak”? Magyarán kit lehet felelősségre vonni, ha rossz hírek érkeznek esetleg a zenekarról akár szakmai, akár egyéb szempontokból? Vagy fordítva: kihez kell fordulni, ha valami rendkívül jó kritika éri a társulatot?

– Első számú vezető az ügyvezető, aki felelős a teljes zenekar működési feltételeiért, munkáltatói jogot gyakorol és minden esetben neki van intézkedési kötelezettsége. Ez Zongor Árpád úr. A művészeti munkáért és a zenészek működéséért, a szereplések színvonaláért az együttes művészeti vezetője felel. Ez pedig a mindenkori művészeti vezető.

– A művészeti vezetőt milyen alapon és ki választja ki? Van ebben a zenekarnak szavazati joga?

– Igen, a tavaly elkészített szervezeti működési szabályzatban foglaltak szerint a zenekari tagság 2/3-os arányban kell, hogy egyetértsen egy jelöléssel. Most, hogy az újságban megjelent a nyílt pályázat a művészeti vezetői munkakör betöltésére, egy, többségében zenészekből álló bizottság javaslatot tesz és ha megvan a 66%-os egyetértés, megválasztják a jelöltet. Nyilván különböző érdekek összecsapása várható, de ennek akkor is eleget kell tenni.

– Mindezt azért, mert Medveczky Ádám távozott erről a posztról?

– December 31-ével távozik, de a pályázat teljesen nyílt és én kértem, hogy ő is vegyen részt az új elvárások kidolgozásában. Vannak már jelentkezők, de a határidő 1997. január 9. és addig még van idő.

– A választásnál a szakmai szempontokon kívül szerepet játszanak-e bizonyos humán szempontok? Vannak-e ilyen jellegű, konkrétan megfogalmazott elvárások?

– Mi a pályázatban megfogalmaztuk elvárásainkat. Főképpen jó műsorpolitikát és olyan együttműködést a zenekarral, amely emeli az együttes színvonalát. Szeretnénk, ha kicsit megújítaná, megfiatalítaná a társulatot. Jó a zenekar, de lehetne jobb, kellene emelni a művészi színvonalon. Ha szakmai szempontból cseréket tart jónak majd az új művészeti vezető, azt is meg kell tennie.

– A létszám korlátozott?

– Az állandó létszám költségoldala korlátozott, ez a létszám (88 fő) szinte minden mű előadásához elegendő.

Szükség esetén természetesen szabad és lehet kiegészítőket hívni.

– Egy karmester-művészeti vezető neve fémjelzi a zenekart. Van-e lehetőség emellett vendégkarmestert hívni, mert az azért jót szokott tenni az együtteseknek?

– Semmi akadálya, hiszen a műsorpolitikába vendégművészek, vendégkarmesterek is beleférhetnek. Eddig is így volt és feltehetően ezután is így lesz.

– Ilyen esetben számítanak a zenekari elképzelések, vagy erről dönteni teljes egészében a művészeti vezető privilégiuma?

– Akkor lesz majd igazán jó a közös munka, ha harmónia alakul ki a karmester és a zenekarban működő művészeti tanács között. Ez áll a program kialakítására és vendégek kiválasztására egyaránt. A művészeti tanácsban a legjobbak, például a mindenkori „Évad művészei” közül vesznek részt, nélkülük nem is érdemes dönteni. Akkor találunk jó vezetőt, ha ilyen lesz.

Nagyon szeretnénk elérni, hogy a következő két-három évben ez a zenekar az első három között lenne a magyar zenekarok rangsorában.

– De ugye nem botrányhósként?

– Nem, szó sem lehet róla, csak művészi színvonal jöhet szóba. Botrány nem volt és reméljük, nem is lesz.

– Ez a pozíció, ez a biztonság, ez a függetlenség, ezek a feltételek nyilván sokak érdeklődését felkeltik a pályázat alkalmával a legjobbak közül, lehet majd válogatni.

– A MATÁV és az itt dolgozók szeretik a zenét és ezt támogatni kívánják. A szándék tiszta, a jó működésért mindent meg is tesznek.

– Ilyen szempont is számít majd, amikor januárban döntenek a pályázatok között? Hogy a jó muzikusok közül olyan személyiséget válasszanak, aki lehetőség szerint ettől valóban megkíméli a zenészeket és a támogatót?

– Én nagyon remélem, és hangsúlyozom is, hogy a kiválasztásnál alapvetően a művészi szempontok kell, hogy érvényesüljenek. Olyan embert kell kiválasztani, aki valóban tovább emeli a művészi színvonalat.

– Medveczky Ádám erre nem lett volna képes?

– De Ádám jó volt, ezért is kértük meg, hogy középtávú fejlesztési koncepcióját megfogalmazva ő is legyen részese az átalakulásnak, segítse még jobbra tenni a zenekart.

– Mi ez a jövőkép valójában? Miben kell többet produkálnia a zenekarnak?

– Jobban meg kellene mutatnia magát a hazai közönség előtt; sokat utazik a zenekar, sok hangversenyünk van a Vigadóban, Zeneakadémián, újabban a Zeneházban is rendeznek ifjúsági koncerteket, de még többet lehetne magunkat megmutatni itthon is.

Lehetne bontani is a zenekart, kisebb együttesekre, amelyek mobilabbak. Úgy, ahogy a MATÁV menedzserképzőjében, ahol szokott játszani egy kisebb kamarazenekar. Ilyenből lehetne jóval több is. Jó a kapcsolat a Ferencvárosi Önkormányzattal, de még ott is lehetne több programban részt venni.

Tóth Anna